

F R I T T

L A N D

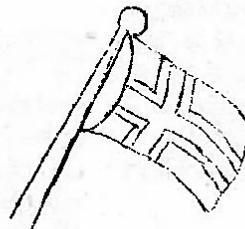
Nr. 112 - 1. årg.

VÄR PÅ VAKT!

Fra Sveits meldes at det antagelig finnes en egen tysk organisasjon som har til oppgave å lage til vanskeligheter i de befriedde land. Tyske agenter står bak vanskelighetene i Syd-Frankrike, i Belgia og Hellas. Organisasjonen har sitt hovedsete i Berlin og dens personale består av quislinger fra de forskjellige land. Den har agenter overalt med oppdrag å skape og utnytte vanskelige situasjoner, og lage mest mulig bråk. At organisasjonen eksisterer er ikke fullstendig konstatert, men den sveitsiske melding inneholder en indre sannhet, som virker overbevisende. Et slikt undermineringsarbeid faller helt i tråd med nazistenes natur. Det skulle være unødvendig å skape noen særlig organisasjon, hele partiapparatet ligger til rette, men tyskerne forkjærlighet for organisasjoner og systemer gjør det overveiende sannsynlig at de har satt arbeidet i gang med vanlig grunnighet. I Norge har de N.S.-partiet, som jo helt åpenlyst har drevet på med dette arbeid gjenom lengre tid. Nordmann skal settes opp mot nordmann; det siste forsök skjer f.eks. ved at Aftenpostens redaksjon i sitt ansikts sved fárikerer "innsendte" anonyme artikler som skal så splid. Hjemmefronten har hittil gjennomskut alle disse forsök. Enigheten er ikke rokket. Men vår på vakt. Bispe Nicolai opptrer i dag i alle mulige forkledninger, men hans oppgave er nå som for å så uenighet, mismot og trøsthet.

Medisinaldirektør Evang uttalte for en tid siden i et foredrag for norske flyktninger i Sverige, at Norge var det land som kanskje hadde størst good-will i utlandet. Dette skyldes hjemmefrontens enighet, sjømannenes innsats og vår regjerings samhold og arbeid. I de allierte og nøytrale land blir det ofte framhevet at full enighet består mellom den norske hjemmefront og Norge og regjering i London. Det regnes som et tegn på politisk modenhet. I det liberale ukotidsskrift "Contemporary Review" skriver Alfred Joachim Fischer om de nordiske land og om de forhåpninger verden stiller til dem. Han framhever for Norges vedkommende hvorledes den intense tyske propaganda har slått feil og understreker hjemmefrontens lojalitet mot Kong Haakon og dens münstergyldige forhold til hans regjering. "Tvert i mot erfaringene i andre land har det aldri før et øyeblikk forekommet noen kløft mellom det kjempende folk og dets tillitsmann i England," skriver Fischer. Dette forhold er av verdi for hver og en av oss i hjemmefronten, det er av verdi for krigs- og regjeringen i arbeidet for Norges sak, det er av verdi for hver soldat og hver sjømann som kjemper under vårt fri flagg. Det er av verdi for samtlige "the allied nations". Var forholdet slik innen alle de besatte land, ville det ha forkortet krigen. Og forholdet er en torn i øyet på tyskerne og quislingene. En uenighet mellom de nordmenn som kjemper for det fri Norge ville utnyttes hurtig og dyktig. Det første som ville skje var mobilisering. Så ville vi få riksting. Vi i hjemmefronten må være på vakt like overfor tyskerne og quislingenes propaganda. Det er nå blitt klart for dem at den vanlige propaganda i form av offisielle pressemeldinger, ledere og taler går hus forbi. Nå brukes forvrrente eller forfalskede meldinger fra Sverige, falske jössinger, forfalskede illegale avisar, og artikler som angis å stamme fra nøytral utenlands presse, men som i virkeligheten skriver seg fra disse lands nazistiske presse, som regelmessig får økonomisk understøttelse fra Tyskland.

Det kan være meget å si om norsk politikk før 9. april 1940. Men uenigheten kan være så stor den vil; den må ikke, og den vil heller ikke, skape strid om det store mål som er felles for alle patrioter: Befrielsen, gjennomføringen av folkestyre og rettsstat. Om det er vi enige, fra Kongen og regjeringen i London til hjemmefrontens yngste medlem. Og den enigheten skal ikke nazipropaganden få ødelagt for oss. Vi vil lystre våre ledere og vise disiplin.

L A N D

Fredag, 15. desember 1944.

U K E O V E R S I K T.

De operasjoner 7, amerikanske armé (general Patch) i siste uke har gjennomført i Frankrikes østligste hjørne, avrunder og avslutter på en ypperlig måte vinterfelttoget i Alsace-Lorraine. Det er ikke stort mere enn en måned siden offensiven satte inn fra Thionville til Belfortavsnittet og operasjonen er endt med en fullständig seier for de allierte. Den siste okkupert del av Frankrike, landet mellom Moselle og Rhinen, er nå praktisk talt renset under betydelige tap for de tyske stridskrefter, i det industrielt viktige Saar-området har amerikanerne brutt innover den tyske grense på bred front, og mot den pfalsiske slette er det skapt en ny alvorlig invasions-trussel. Den gamle hovedstad i Baden, Karlsruhe, en by på 200,000 innbyggere med betydelig industri og et viktig jernbaneknutepunkt (skiftestomtynes dagskapasitet 3,000 vogner), ligger nå innenfor det amerikanske artilleriets rekkevidde.

Fra det nordlige Alsace åpner det seg også en viktig gammel innfallsvei til Tyskland over slettelandet mellom Rhinen og Wasgenwald - Pfälzerwald. Mens Siegfriedlinjens sørligste del kan støtte seg til Rhinen like til Karlsruhe-avsnittet, øvinger grensen her vestover, og over en lengre strekning kan festningene ikke støtte seg til naturhindringer av noen betydning. Et støt inn i Pfalz omtrent parallelt med Rhinens løp er derfor en nærliggende mulighet, særlig når man ser denne operasjon i sammenheng med 3. amerikanske armés sterke offensivo trykk i Saar-området. Her har også sist uko brakt bemerkelsesverdige resultater; bruodene på østsiden av elva er bygget ut til en sammenhengende front og utvidet i bredde og dybde på begge sider av Saar-lautern, og på 3. armés høyre fløy er linjene skutt så langt fram at artilleriet har tatt Zweibrücken under ild. Over en 150 km bred front, fra Moselle til Rhinen, kan det på denne måte etableres en meget alvorlig trussel mot det tyske sentralavsnitts sørflanke.

Noen lett oppgave blir det imidlertid sikkert ikke å bryte igjennom, og man kan neppe regne med noen bevegelig krigføring eller større omfatninger. Også i dette området er nemlig tyskerne nå henvist til å sette seg til mot-verge med alle midler og kan ikke lengre føre noe elastisk forsvar, men det vil naturligvis øke tempoet i den oppsplitning som alt lengre har vært i gang i Aachen-avsnittet og som i øyeblikket er det mest framtredende trekk i vestfrontens kampbilde. Utfallet kan ikke være tvilsomt med de alliertes langt overlegne ressurser, og tidspunktet for det tyske sammenbrudd vil skyves fram jo størrø frontavsnitt det lykkes for de allierte å aktivere. At det er meningen ikke å gi tyskerne noen kampause i vinter tyder den nye voldsomme offensiv på 1. amerikanske armés front ved Dýren på, og etter alt å dømme holdes 9. amerikanske, 2. engelske og 1. kanadiske armé i avsnittene nordenfor k'ar til innsats når øyeblikket er inne.

Siste uke har også brakt en markert økning av flyvirksmheten i vest takket være det klarere vær som er satt inn etter höstens regn og tåke. Flyvåpenets direkte støtte til marktroppene har hatt et betydelig omfang og det er rettet voldige angrep mot tyske mål bak fronten, først og fremst trafikkknutepunkte og oljeindustrien. Den tyske motstand og de allierte tap er ringe; det tyske jegervåpen viser seg bare sporadisk.

I Ungarn later det til at kampene om Budapest er trådt inn i sluttfasen. Det er først og fremst et resultat av virksomheten på fløyene. Tolbuchins støt mot Balatonsjøen i sørvest og Malinovskis gjennombrudd av de tyske linjer nordøst for Budapest. Samtidig er angrepet mot seive byen tatt opp igjen med full styrke, og hvis tyskerne skal unngå en katastrofeartet omfatning, må de falle tilbake på den østerrikske grense i raskt tempo. Foruten den frontale gjennombruddstrussel mot Budapest representerer nemlig Tolbuchins offensiv mot Balatonlinjen og Malinovskis framrykning

vestover langs Donau fra Vacs en alvorlig trussel om dobbelt omfattning av flankene. Tyskerne har med store øfre satt inn ressurver i slaget om Ungarn for å holde opp for den russiske framrykning, men det var ikke ut til at de kan holde seg fast for lengre tid på noe punkt. Og det er begrenset hva de kan sette inn av friske styrker nå med vestfrontens stadig økende krev og tidspunktet for den russiske vinteroffensiv i Polen antagelig umiddelbart forutstendende.

S A M H O L D.

"Krigens gang" har i sitt nummer av 6. desember i forbindelse med de siste ti dagers begivenheter i Belgia og Hellas en meget aktuell artikkel: "Tillitskrise", som vi vil understreke og gi vår fulle tilslutning.

Det har alltid vært og vil også i fremtiden bli meningforskjell blant oss om løsningen av de mange spørsmål og saker, som statsstyrelsen satte i standpunkt til og avgjøре. Vi har for og vil også i fremtiden få lov til å lafte denne vår meningforskjell. Det er vår rett og en viktig del av demokratiet grunnvold. Men vi har ingen rett til med makt å framme meninger på tvers av flertallets vilje. De demokratiske virkeinstanser må respekteres. Og denne vår soleklare rett til å lafte vår meningforskjell må heller ikke gi seg utsleg i mistenkliggjørelse av de som tenker anderledes enn oss. Men må ikke gå rundt og så mistanke om at enkelte snøvere grupper etter krigen vil gjøre forsök på med makt å framme sine særinteresser - det være seg gruppene til venstre eller til høyre. I vårt samfund etter krigen skal det være plass for alle. Vi skal kjempe våre meninger frem til saier eller nederlag med demokratiske midler. Alle skal ha rett til å påvirke opinionen for sine meninger ved hjelp av disse midler - men også kun ved disse. Vi skal selv gi lovene og respektere dem. Vi må ikke gå ut av denne krigen med frykt for eller mot den oppfatning og forutsetning at enkelte - det være enkeltpersoner eller grupper - står sterkt mot hverandre. Vi har under krigen funnet fram til samholdet. La det være en oppgave for hver enkelt oss å dykke dette samhold - rendyrke det. Når vi vil eller frykt, la oss motarbeide den. La oss sveise mann og mann om mulig ytterligere sammen. Og skulle du møte mannen, som fanatisk er "seg selv nok" - så omvend ham, overbevis ham om at han har urett.

Gosse.

N O R G E S N Y T T.

Tyskerne har i den senere tid beordret en rekke av statsbanenes trafikkpersonale til tjenestegjöring ved Nordlands-banen, og har bl.a. til hensikt å beordre nærbver alle telegrafister som nå uteksaminereres ved jernbaneskolen. Får ikke tyskerne det personale de forlanger, truer de med å stoppe all siviltrafikk. -

Fra tilbørsjøen går det nå 6 tog i døgnet sydover med tropper og materiell nordfra. -

Reichskommisariatet har gitt ordre om at alle smelteverker og aluminiumsfabrikker i Norge skal stanses fra 15. januar 1945. Som grunn angis mangelen på råstoffer og drivstoff. I virkeligheten sitter i siddertid flere av bedriftene inne med lager for flere måneders produksjon, og den virkelige grunn er sannsynligvis at tyskerne har bruk for disse lagrene til annen og enda mer krigsviktig produksjon. - Samtlige glassverk skal også stanses men visstnok fra en senere dato. -

Falkenhorsts hovedkvarter skal flyttes til Lillehammer, som skal bli garnisonsby, (ikke Hamar som det ble sagt førleden dag). -

Onsdag morgen ble N.S.-mannen Feste Svendsen løbe skutt på åpen gate i Oslo. Han ble truffet av 2 skudd. Gjerningsmannen kom seg unna. Svendsen løbe var hovedkasserer i Bykassen og har i de senere årene fungert som leder for Nasjonal Samlings gruppe i Frogner-distriktet. -

En melding fra Ålesund går ut på at sjefen for statens glassverk nazisten Eker ble skutt tirsdag i sitt hjem av to maskerte menn. Eker hadde flere tillitsverv innen N.S. og sto bl.a. for likvalideringen av formuen til nordmenn som var flyktet. Både Svendsen løbe og Eker hører med til de landfremmede områdene fronten ikke kan ha noen middelbarhet med.

N Y H E T E N E T O R S D A G.

Vestfronten. Etter en hurtig framrykning nådde 7. armé tirsdag Rhinen Ø for Selz (SV for Karlsruhe), som er inntatt. General Patch fortsetter framrykningen over en 65 km bred front mot Pfalz mellom Saargembund og Rhinen, og har i følge de siste meldinger rykket 5 km inn i Pfalz. Tyskerne trekker seg tilbake mot den klassiske innfallsport til SV-Tyskland ved Welsenburg som de allierte står 4 km fra. Tyskerne sender fram panserfortraker til dette området. General Patch' høyre flyg står 4 km fra Liesenburg.

Amerikanerne trenger hårdt på for om mulig å falle de tyske divisjonene i Saar-området i ryggen. - General Pattons styrker utkjempet hårde kamper i brufestene ved Dillingen og Saarlautern. - På det nordlige frontavsnitt, ved elva Roer, er det blitt mere fart over de allierte framrykning, og amerikanernes 1. og 9. armé, hvis flanker har forenet seg, holder vestbredden av Roer fra Dören til Linnich. SV for Dören her de allierte rykket fra 1 - 2 km, og ved Roers øvre løp står de på begge sider av elva. Trekante mellom Roer og dens bæltelv Linden er ryddet for tyskere. I Dören - Monsch (SV for Dören) - avsnittet har de allierte inntatt en rekke landsbyer. 1. armé har rykket fram 8 km i retning Dören. N for Dören er det ingen tysk motstand.

Østfronten. Den røde armé har innledet et nytt angrep mot Budapest og rykket i går fram 5 km. Støttepunktene Kislad, 6 km NØ for Budapest, og Esczed, 16 km Ø for Budapest, er inntatt. I Kislad ligger Budapests vannverk og statsbanenes lokomotivfabrikk. Tyskerne kaster stadig inn nye forsterkningsstyrker for å forsøke å holde opp for den russiske framrykning. Det kjempes voldsamt i Budapests forstad Uj-Pest. SV for Budapest rykker russene fram ved Wellensjøen. - Under framstøtet N for Miskolc angripes tysserne i Óukla-passet av ungarske friskarer. Malinovski har på sin høyre flyg gått i stilling här elva Gran, og sto onsdag 12 km fra Bratislava på hovedveien mot Wien.

Italia. 8. armé har utvidet bruhotet på nordsiden av Lanone, Mezzano, mell Ravenna og Ferrara, er inntatt.

Østen. Kineserne er trangt dypere inn i Kina-Burma. De står nå 200 km fra Wendafal. - Amerikanske kjempeflygefestoer har flyet fra den Bengalske bukt og angrepet mål i Siam.

Stillehavet. Amerikanerne har innledet et nytt angrep på Leyte. - 3 japanske transportskip er senket.

Hellas. Det er ingen heddning i situasjonen i Athen. Det var nye heftige kamper onsdag. Store forsterkningsstyrker er satt inn på britisk side. ELAS har herredømmet over 4/5 av Athen. De gjør stadig nye aggressive framstøt og søker å få kampane over i de bydelene som britene holder. Det foreligger ikke noe svar i anledning av general Scobies henvendelse til ELAS om våpenstillstand. Statsminister Papandreu har hatt 1 1/2 times konferanse med Englands representant for det fjerne Østen Harold Macmillan.

Churchill svarte på flere spørsmål om situasjonen i Hellas i Undersuset torsdag. "Så langt det her kunne bringes på det nede har våre tap i Hellas til utgangen av november vært under 300 mann. Flåte-, flyvåpen- og landstridskretter medregnet. Sidan den tid har det vært 160 offer til, hvorav 35 er falt." - Et medlem spurte om Dominions regjeringer hadde blitt spurt til råds i alle de handlinger den britiske regjering har gjort til i Hellas, og hadde godkjent denne del av utenrikspolitikken. Churchill svarte at det var fysisk umulig å konsultere Dominions regjeringer med hensyn til hvert enkelt spørsmål, men det har hele tiden vært holdt løpende forhandlinger, og Dominions har hele tiden vært underrettet om hva som har funnet sted. Ministeren for Dominions har også uttalt at jeg trykt kan si at vi ikke har merket noe tegn til at de ikke har vært enige i de skritt som vi har vært nødt til å ta. En representant for arbeiderpartiet uttalte at han stedifullt fikk telegrammer fra arbeidere som truet med streik hvis regjeringen ikke forandret sin politikk. Churchill uttalte at han feng det rimelig at han fikk mange telegrammer i denne hjerteskjærende sak. Det er mulig at jeg vil avgi en erklæring, men før øyeblikket er det ikke mulig å tilføye til det som en sentral uttale Churchill.